

רשמה א.ב.

פרוטוקול מספר 17/ד'
מישיבת הוועדה לעניני פנים
שהתקיימה ביום ג', י"א בשבט תשי"ט - 20.1.1959
בשעה 08.30

י. ריפתין - יו"ר
ד. בר-רב-האי
ע. דגני
ד. הקטין
ד. הכהן
י. כהן
י. כץ
ח. לנדאו
י. רוקח
י. שופמן

משתתפים:

מר שבו - המנהל הכללי, משרד הפנים
מר סילברסטון-יועץ משפטי, משרד הפנים
מר דש - מנהל אגף התכנון, משרד הפנים

מזומנים:

חוק לתיקון פקודת בנין ערים (המשך)

ס.ד.-היום:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ריפתין:

בישיבה הקודמת דחינו את ההצבעה על הצעתו של ח"כ שופמן בדבר הפרדה בין עבירות קלות וחמורות, עד שתוגא לפנינו הצעה מנוסחת בנדון.

ההצעה כפי שקיבלתי מח"כ לנדאו אומרת:

"הגדרות: - לצורך חוק זה קיימים שני מיני עבירות

בנין:

(א) עבירות בנין חמורות:

(1) כשהבניה נעשית בלי רשיון בניה מטעם הרשות

המוסמכת;

(2) כשהבניה מבוצעת מחוץ לקווי-בנין אשר נקבעו

ברשיון הבניה ובתכנית המצורפת לרשיון;

(3) כשתוך כדי בניה מגדילים מספר החדרים בבנין

בהשוואה למספר החדרים אשר נקבע ברשיון הבניה ובתכנית המצורפת אליו;

(4) כשתוך כדי בניה מוסיפים קומה או חלק ממנה;

(5) כשתוך כדי בניה משנים את יעוד הבנין

ומכניסים שינויים באופן השימוש בו;

(ב) עבירות בניה:

כל שאר העבירות אשר אינן מופיעות בסעיף א'."

ד. הקטין:

למעשה אין מקום להיכנס לדיון בפרטי ההצעה, כי טרם החלטנו אם יש מקום מבחינה עקרונית להפרדה כזו. אם

נחליט לקבל בעקרון את הצעת החוק כפי שהוגשה ע"י הממשלה - אין מקום להצביע על פרטי הסעיפים שבהצעת ח"כ שופמן.

ד. הכהן:

השאלה של דירוג העבירות היא ענין לבעלי מקצוע - ולא לחברי כנסת. אם נחליט עקרונית לקבל את הצעת הדירוג - נצטרך להזמין מומחים שינסחו את ההצעה במדוייק כזו לדעת העבירות החמורות ביותר אינן מפורטות בהצעה שהוגשה לנו. למשל: מוציא אדן רשיון בניה אך בונה קירות בעובי של 20 ס"מ במקום 30, או שהדיון מדבר ע בניה של מלט והוא בונה מחימר וכו'. אי-אפשר אפוא לסווג את העבירות כאן, סביב השולחן הזה.

עקרונית אני תומך בסיווג של העבירות, אבל אני מציע שיבואו לכאן מומחים שינסחו נספח מתאים לחוק.

ד. בר-רב-האי:

הבעיה איננה אם ההצעה שהוגשה לנו אמנם כוללת את כל סוגי העבירות החמורות או לא. הבעיה היא שאת ההצעה הזאת יש לקרוא ביחד עם העונשים. רק במקום שני עומדת הבעיה כפי שהעלה ח"כ הכהן: האם מטצה ההצעה את סוגי העבירות או לאו.

י. רוקח:

קשה לנו לדון על בסיס של הצעה מפורטת המונחת לפנינו, על-מנת לקבוע מה בכלל בה ומה לא. יש, למשל, שאלה של מרפסת. ענין זה אינו מוזכר בהצעה של ח"כ שופמן. אבל מה במקרה שסוגרים מרפסת ללא רשיון ומקימים שם חדר, או שסוגרים קומת-עמודים והופכים זאת לחדר?

י. שופמן:

סגירת קומת-עמודים היא "תוספת קומה" לפי הצעתי, או "תוספת חדרים".

י. רוקח:

עכ"פ, ההצעה דורשת עיבוד נוסף ואי-אפשר לקבלה כמות שהיא. נוסף לזאת, טרם שוכנעתי אישית שאמנם יש לסווג את העבירות לפי סוגים.

מר שבו:

כדאי שאנשי התכנון במשרד ישבו ויעשו פירוט של העבירות, על-מנת שנקבל תמונה יותר שלמה של הבעיה. כן לפעמים עדיה הנראית קלה, תוצאתה חמורה ביותר. לכן אני מציע לחות את הדיון בסעיף זה לישיבה הבאה, ובינתיים להמשיך בדיון בסעיפים החדרים.

ח. לנדאן:

אבל בלי החלטה עקרונית בשאלה זו אין טעם להמשיך בדיון בסעיפים האחרים.

היו"ר י. ריפתין:

השאלה היא אם הוועדה רוצה בכלל לבקש ניסוח כזה על יסוד של עקרון הפרדה בין סוגים, או שאין מקבל את העקרון הזה מיסודו.

י. שופמן:

החוק הזה מחמיר מאד ביחס להריסה והפסת עבודה, ואנו מצדנו נוטים לקבל החמרה זו. אלא שאז נפתח פתח לשרירות אם אין מבחינים בין עבירות חמורות וקלות, וכדי לטתום פרצה אני מציע לפרט מה הן העבירות החמורות שביחס אליהן נסכים להחמרה בעונש. ואין מקום לחשש כאן מפני הקטלוג שכאילו ינפח את החוק. מוטב שניתן הנחיות לבתי-המשפט ולפקידות ועי"כ נמנע אפשרות של אפליה או גם של שרירות מצד האדמיניסטרציה. כי הכללות מסוג זה בחוק הן הפתח הרחב ביותר לשרירות.

דוקא משרד הפנים היה זה שהתלונן על כך שבתי-המשט מקילים בעונשים. אני חושב שגם עובדה זו נובעת מכך שיש רק סוג עבירה או אם יהיו שני סוגים, גם ביהמ"ש יתייחס בחומרה שונה לסוגי העבירות השונים.

היו"ר י. ריפתין:

אני רוצה לשאול את מר שבו אם יש הסכמה מצדו שייסקר של סוגי העבירות שעל יסודו אפשר יהיה לעשות סדרגציה?

מר דש:

סיווג יותר נכון של העבירות יכול להיות: בניה שנעשתה בכלל בלי רשיון, ובניה שנעשתה שלא בהתאם לתנאי הרשיון. נוסף לכך, לא בכל מקום עבירה יכולה להיחשב חמורה באותה מידה. למשל: בור מים או מקלט שאינם מוקמים בבנין כלשהו בירושלים, חומרו העבירה רבה יותר מאשר במקום אחר. יש סוגי עבירות רבים שלא הוזכרו כלל בהצעתו של ח"כ שופמן, כמו: גובה החדרים או עבירה על חוקי העזר או יציבו הבניה, חומר הבנין, הסטטיקה וכדומה. לא נקבע אם אלו הן עבירות חמורות לא. לא נאמר גם שום דבר בהצעתו של ח"כ שופמן לגבי שינוי יעוד של בנין קיים אם כי מוזכר שינוי יעוד של בנין תוך כדי תהליך הבניה.

מר דש:

מוזכרת כאן תוספת חדר כעבירה חמורה. אך אנו יודעים שתוספת חדר יכולה לפעמים להיות ע"כ שמחלקים חדר גדול ע"י מחיצה לשניים, וזוהי עבירה פחות חמורה. יש גם להבדיל בין בניה ללא רישיון על אדמה חקלאית או אדמה אחרת, ויש הבדל מבחינת חומרת העבירה גם כאן.

בכל אופן, אנשי המשרד הציעו להשאיר שיקול זה בידי בתי-המשפט, אך לאחר דבריו של המנהל הכללי כדאי שניפגש שוב עם המהנדסים לפני שנחזור לוועדה בענין זה, אם כי אני חוזר ואומר שהבעיה איננה קלה.

הי"ר י. ריפתין:

אני מציע שנסכם קודם-כל עקרונית אם אנו רוצים הבטחה בין סוגי עבירות - קלות וחמורות - או לא. אני מצדי נוטה לקבל הבחנה כזאת, כיוון שאני שומע שיש תיקים רבים המונחים ללא טיפול משום שיש ערוב בין עבירות קלות וחמורות, והפרדה כזאת תשפיע על בתי-המשפט ותאפשר להם להחמיר בענשים על עבירות חמורות וגם לזרז את המשפטים בענין זה. ואם הפרדה כזאת דורשת מאמץ של ניסוח - צריך לעשות את המאמץ הזה, כי הענין טוב גם מבחינה משפטית וגם מבחינת ביצוע החוק.

ח. לבדאן:

אני מקבל את הצעת מר שבו שנקבל סקר על סוגי העבירות השונים, כדי שנקבל תמונה ברורה יותר על המציאות בשטח זה.

אשר לבימוקים שהושמעו פה, אני מציע שלא לערבב פרשיות. אם מדובר על חוזק הבניה, התקנות והפיקוח על כך - לזה יש חוקים אחרים, לא חוקי בניה, אם כי צריך שיהיה חוק מדינה גם ביחס לכך כי לא כל העבירות קורות חוקי-עזר בענין זה ויוצא שברשויות מסוימות יכול להגיש תביעה גם מי שהצטרף מהנדס מוסמך. אבל זה אינו שייך להצעה שלנו.

יש מקום לשינוי הצעתנו בפרטים, אם כי היא עובדה בוצרת מוסמכת. היא הצעה כוללת מאד, למרות שנכללות בה כל הדוגמאות שנתנו חברים עד עתה, כמו סגירת מרפסת או בניה בקומת עמודים.

משרד הפנים בא אלינו כדי להתריע על עבירה אחת ע. רית: בניה באזורים מרוחקים ששם מוקמות שכונות או כפרים שלמים ללא איזור וללא פיקוח, אך על כך לא נתנו חברים בכלל את דעתם בעת הדיון. אני מציע אפוא שנקבל את הצעתו של מר שבו, וכאשר נקבל את הפרטים - נדון אז על קונקרטיזציה.

מר שבו:

מתוך נסיוני אני יכול לומר שכאשר יש עונש אחיד - השופט לרוב אינו מחמיר. גם מסיבה זו וגם מהניסוק הכללי המונח ביסודה של כל העושה: שלא להעניש על עבירות שונות לפי מהותן ואפיון בעונש אחיד, כדאי שננסה לראות אם אפשר למצות את הדברים ולתת לשופט מדריך כיצד לנהוג במקרים השונים, ולכן אני חוזר על הצעתי.

הי"ר י. ריפתין:

על פרטי הסיווג ונוסח ההצעה יכולים להיות חילוקי-דעת לאחר שמשרד הפנים יבדוק את הענין ויגיש את מסקנותיו. אבל על העקרון אפשר להצביע עכשיו. ואני מציע לקבל את העקרון של הפרדה.

י. רוקח:

אני מתנגד לקלים "חמורה" ו"לא חמורה" לגבי עבירות, ומבקש למצוא סינוח אחר.

הר חלט:

לקבל ביסודו את עקרון הסיווג בין עבירות חמורות וקלות. משרד הפנים יבדוק את הבעיה ויביא לוועדה הצעת נוסח מתאים.

הי"ר י. ריפתין:

לאחר שסיימנו בבעיה העקרונית, נחזור עתה לסעיפי הצעת החוק, להצעת הנוסח המתוקן של הממשלה להצעת החוק בחוברת הכחולה, בסעיף 3(2).

סעיף 3(2) (המשך)

=====

ח. לבדאן:

בהצעת הנוסח החדש שהוגשה ע"י משרד הפנים יש טעות, כיוון שהיא מסתמכת על פסקה בחוק שאותה היא עצמה באה לבטל. משום כך אני מציע למחוק את הספרה (2) שבשורה הראשונה של ההצעה.

ח. לנדאו:

אני מציע שהנוסח של הסעיף 36(3) שאותו באה הצעת החוק לתקן ישאר כפי שהיה בחוק המקורי. כי החוק המקורי בסעיף 36(1) אומר מה יהיה במקרה של צו הפסקה כשהוגש גליון אישום, ובסעיף 36(2) - מה יהיו במקרה שלא הוגש גליון-אישום ורוצים להוציא צו-הפסקה. ואילו הסעיף 36(3) (שאותו באים עכשיו לתקן) אומר: כל שאינו מקיים הוראות סעיפים (1) ו-(2) ייאשם בעבירה והמטרה רשאית לעצרו וכו'. כלומר: אפשר לעצור אותו רק משהואשם. מה שמוצע עכשיו בהצעת התיקון הוא למחוק אל הכוונה של "משהואשם" ולאפשר לעצור אדם גם מבלי להאשימו, ולדעתי יש בכך משום הפקרות.

אין אנו מתנגדים לכך שאדם שהואשם בעבירה, הושם במעצר ויצא חייב בדין - ישלם קנס בגובה רב, הרבה יותר מכפי שהיה עד כה. אבל כל זה בתנאי שיצא חייב בדין. לכן אני מציע להשאיר את הסעיף כפי שהיה בנוסחו המקורי, פרט לתיקון בדבר גובה הקנס.

ע. דגני: אם כל כוונתה של הצעת התיקון היא באמת להחמיר בו הקנס בלבד, מדוע לשנות את הסעיף כולו ולא רק את המלים המדברות על הקנס?

מר שבו: לא תמיד העונש עוזר. הקנס בחברה המודרנית נהפך בכלל לתוספת על ההוצאות הסחריות של הבניה. דאגו משרד הפנים איננה להגדיל את הכנסות האוצר אלא להפסיק את הנוהג הזה, והמסוכן. היפשונו דרך כיצד להפסיק את הדברים באינם, להפסיק את העבירה שזכונו לעצרה ע"י משפטים. אם נעשה זאת רק בדרך של הגדלת הקנס - לא ייפנו הוצע ע"כ. משום כך אנו מציעים דבר הרבה יותר רדיקלי: רשאי שוטף לעצור ל צו של ביהמ"ש. אם אתה אומר שאי-אפשר לעצור אותו מבלי למסור לו הודעה אישום לפי סעיף מסויים, אין בכך משום הפרעה למהלך התיקון של העבודה האדמיניסטרטיבית. אבל אם הדעיון הוא להביא אדם למשפט ושם להאשים אותו ו צו מעצר - זה יהיה עיכוב גדול, ביחוד בשטחים מרוחקים, ולכן אנו מתנגדים

י. כהן: גם אני חושב שהנוסח שבחוק המקורי יותר מוצלח, או אל לבו לשכוח שהמדובר הוא במי שכבר ניתן נגדו הפסקה ע"י ביהמ"ש, והוא אינו מקיים את הצו וממשיך בכל זאת בבניה בלתי-חוקית. והבעיה, כפי שהוזכר, איננה כספית בלבד, אלא בכך שאי-אפשר להשתלם מבחינה אדמיניסטרטיבית על הבניה הבלתי-חוקית וצריך להפסיק אותה במהירות. נוסח החוק מחזק את הביצוע האדמיניסטרטיבי על חשבון הנוהל הקונסטטיטוציוני והמשפטי הרגיל, אבל המציאות מוכיחה שחייבים לעשות זאת.

הייתי מציע אולי להוסיף מלה אחת להבהרה: "לאחר שהואשם", כדי שבין פסה"ד בדבר הפסקת הבניה ובין העצירה ע"י שוטף יהיה שי ביניים: האשמת האיש על אי-ביצוע פסה"ד. במקרה כזה יוכל באמת השוטף לעצור את העבריין אוטומטית, וגם הקנס הוא אוטומטי.

ד. בר-רב-האי: השוטף הוא שיאשים את העבריין בעבירה על סעיף מסו ועל סמך זה יעצור אותו.

י. רוקח: ההפקרות בשטח הבניה הבלתי-חוקית עוברת כל גבול, וחייבים לשים קץ לדבר. ברשויות המקומיות מוקמות מפלגות להגנה על עבירות בנין. אני מציע אפוא לקבל כל נוסח שיוצע בענין החמרת ענשים. ואין המדובר רק על מקומות מרוחקים, אלא על בניה כזאת במרכז העיר.

הי"ר י. ריפתין: בנוסח הקודם כתוב ששוטר יכול לעצור אדם לאחר שהא יואשם בעבירה, ואינני יודע מדוע לא להכניס זאת לנוסח החדש. אשר לקנס - אני מבין שאין הקנס נקבע אדמיניסטרטיבית, אלא תוצאה של פס"ד בביהמ"ש. אם כך, ואם נוסיף את חובת הגשת האישום, יצא שהש שבין הנוסח החדש לגבי הסעיף שבחוק המקורי הוא רק בגובה הקנס.

מר שבו: לאחר שקראתי שוב את סעיף 36 כולו, אני חייב לחזו מהסכמתי לקבל את הצעתו של ח"כ לנדאו. כי המדובר על מי שכבר הוגש נגדו משפט והוצא נגדו פס"ד, צו הפסקה לפי סעיף 36(1). יש כבר צו הפסקה - למה שוב להגיש כתב אישום? אפשר כבר לפי אותו צו הפסק לעצור את העבריין ללא צו נוסף. מבחינה תיאורטית נכון שכל ביצוע צו הפסקה צו נוסף של ביהמ"ש. אבל מבחינה מעשית ראוי לאדם הממשיך בעבירה כזאת למו ההפסקה לשבת במעצר, ומבחינה מעשית יש שאלה אם צריך להוציא צו אישום חדש

ד. הקטיון:

כל אחד מהחברים פותח את דבריו במלים ש"המצב הוא ללא נשוא", אבל כשמגיעים להצעות קונקרטיזציות - מציעים הצעות שיבטיחו המסך המצב הנוכחי. והרי המדובר הוא על סקרה שכבר ניתן צו-הפסקה, ואם ניתן צו הפסקה - חייב אדם להפסיק את הבניה. אם לקבל את ההצעה של חובת הגשת כתב אישום - יסיים העבריין בניתיים את הבניה הבניה, ולא בוועיל כלל. כל כוונת הסעיף הדיהי להרתיע אדם מלעבור עבירה בנין, וזאת נוכח לעשות רק ע"י הסעיף כפי שמוצע ע"י הממשלה בנוסח החדש. כי מקנסות גבוהים בלבד, כפי שהוסבר, אין מתרשמים עוד אצלנו.

ד. בר-רב-האי:

ככל שאני קורא את סעיפי החוק אני מגיע לסקנה שמע"ף (3)36 בחוק המקורי מוצלח הרבה יותר מן התיקון המוצע אם אנו רוצים להעלות את גובה הקנסות - אפשר להכניס את התיקון לנוסח הקיים של הסעיף, ולוותר על הסעיף החדש.

ה. לנדאן:

גם בסעיף (3)36 של החוק המקורי כתוב שרשאי שוטר לעצור אדם שעבר על צו ההפסקה בלי כתב-מעצר. השוני בין הסעיף ההוא ובין הסעיף המוצע עתה הוא אחר. החוק המקורי אומר שלא ייעצר אדם ע"י שוטר ללא כתב אשמה, אם כי הוא רשאי לעצרו ללא פקודת מעצר, ואילו כאן מציעים לוותר גם על הצורך בכתב אישום.

ד. בר-רב-האי:

לא ייתכן לדרוש הוצאת כתב-אישום מביהמ"ש בקריית-שמונה למשל, לגבי עבירה שנעברה על חוקי הבניה בכפר כלשהו בגליל. השוטר הוא שצריך להאשים את האדם ולומר לו: אני עצר אותך כיוון שאני מאשים אותך בעבירה על סעיף מסויים, ולא צריך להוציא כתב-אישום מביהמ"ש.

ז. כהן:

בנוסח המוצע כאן כתוב: "ודינו של אותו אדם - קנס, בחוק המקורי כתוב: "ובצאתו חייב בדין - יהיה צפוי לקנס...". האם יש הבדל מהותי בין שתי הנוסחאות?

מר סילברסטון:

לדבריו הראשונים של ח"כ לנדאן - השורה הראשונה של ההצעה החדשה מדברת על פסקות (2) ו-(3) בחוק המוצע - כלומר: בחוברת הכחולה שהנוסח המתוקן בא לתקנם על סמך החלטה שנתקבלה בוועדה וילן בסעיף עצמו מדובר על סעיפים-קטנים (1) ו-(2) של החוק המקורי, ואין להגביר ביניהם.

כוונת ההצעה החדשה איננה רק צו-בניה בנין ע"י ביהמ"ש, אלא גם לגבי צו מינהלי.

ח. לנדאן:

לא. כתוב במפורש: "צו הפסקה - להלן: צו הפסקה שיפוג גם הצעתכם אתם איננה מכוונת לצו הפסקה מינהלי.

מר סילברסטון:

המלה "ייאשם" איננה הוראה אדמיניסטרטיבית לשלטונות, אלא זהו תרגום משובש של המלים "be guilty of an offence", כלומר: יצא חייב בדין. בחוקי המדינה אין הנסחים משתמשים עוד כיום בנוסח זה של "ייאשם בעבירה", והמלה "דינו" ממלאה כיום את תפקיד המושג "ייאשם בעבירה", כיוון שהפירוש של "דינו" הוא שהדבר נדון בפני ביהמ"ש ולא דין מינהלי.

לא נאמר בסעיף זה "אם נאשם בעבירה - רשאית המשטרה לעצרו", אלא נאמר: אם לא קיים את הצו - אפשר להאשימו בפני ביהמ"ש. ענין לחוד הוא רשות המשטרה לעצור את העבריין. אילו הכוונה היתה שאפשר לעצור אדם רק עפ"י כתב אישום - לא ניתן היה לעצרו ללא צו מעצר. משום כך אין בסעיף החדש שום שינוי לעומת הסעיף המקביל בחוק המקורי אלא בהעלאת גובה הקנס.

י. שופמן:

אינני מסכים לדברי ח"כ לנדאן. ביהמ"ש נתן צו-הפסקה והודיע על כך למשטרה. כי אם המשטרה איננה יודעת - אין היא יכולה כלל לעשות שום דבר. כי אם מישהו בונה בנין, אין כל שוטר יכול סתם לגשת אליו ולדעת אם הוא בונה לפי תכנית מאושרת או לאו. רק אם הוד ביהמ"ש על צו הפסקה למשטרה, יכול השוטר להפסיק את הבניה, והכוונה היא שהוא יפסיק את הבניה ע"י המעצר, כי אחרת אין טעם בכל המעצר. אזי מציע אפוא שייכ במפורש: ביהמ"ש הוציא צו הפסקה; אם אדם לא קיימו וצו הפסקה יגיע למשטרה - היא רשאית לעצור כל אחד העוסק בבניה בניגוד לצו - כל אחד, ולא רק הקבלן שנגדו הוצא הצו.

מר שרון:

כתוב כאן: "כל מי שנגדו ניתן הצו". צו מביעה ניתן תמיד נגד הקבלן שבונה וכל אלה שמסייעים לו בבניה וכו

אשר למלה "ייאשם", אפשר אולי לומר במקום זאת "יואשם" כי יש אנחנו בין שתי המלים. "ייאשם" פירושו יצא חייב בדין, ואילו "יואשם" מי שמוגש נגדו צו אישום, ואני מציע אפוא להחליף "ייאשם" ב"יואשם".

היו"ר י. ריפתין:

אני רוצה להזכיר לחברים את השתלשלות העניינים בסעיף זה. הצעת הממשלה בחוברת הכחולה אמרה: "בסעיף קטן (3) במקום "קנס עד מאה לירות", יבוא "קנס עד 10 אלפים לירות אח"כ היה דיון בוועדה, והיא ביקשה לתקן מספר נקודות, ביניהן זן שכאשר ניתן צו הפסקה - שתינתן הזדמנות לצד השני להופיע, אם הדבר לא יפריע להפסקת הבניה. על בקשתה זו קיבלה הוועדה הצעת נוסח חדשה שאינה מתאימה להצעה הראשונה של הממשלה, ושבה נסחקה המלה "יאשם". למה זה?

ח. לנדאו:

אשר לגובה הקנס, אני מציע 5 אלפים במקום 10 אלפי לירות. כן העלאה מ-100 עד 10 אלפים היא קפיצה גבו מדי.

י. רוקח:

אני מציע קנס מכסימלי 20 אלף ל"י, בפרט אם מדובר על אבחנה בין סוגי עבירות, חמורות וקלות.

היו"ר י. ריפתין:

10 אלפים לירות בהיקפי בניה מסויימים אינם סכום גבוה ביותר, וייתכן אף שצריכה להיות אפשרות של יותר גבוה. ויש עוד לזכור שהמדובר הוא על קנס מכסימלי, לא על חובה של סכום זה.

מר שבז:

אם יוחלט על סגרגציה כפי שסוכם בתחילת הישיבה, א מציע לשמור אפשרות לחזור לעצין זה של גובה הקנס באחת הישיבות הבאות.

י. כהן:

בחוק המקורי כתוב "קנס או מאסר, או שני הענשים כאחד". בנוסח החדש "שני הענשים כאחד" אינו מופיע. האם השמטה זו מכוונת או מקרית? עכ"פ, אני מציע לחזור לנוסח הראשון.

י. שופמן:

לפי פקודת הפרשנות זה יכול להיות אחד מהשניים או שני הענשים כאחד, באופן אוטומאטי.

הוחלט:

לקבל את סעיף 36(3) בנוסח כפי שמופיע בחוק המקורי, בתוספת התיקונים הבאים:

(1) הגובה המכסימלי של הקנס יהיה 10 אלפים במקום מאה לירות. הוועדה תחזור לדון בשאלה זו כשיוחלט סופית בשאלת הסגרגציה של סוגי עבירות;

(2) משרד הפנים יבדוק שנית אם לשנות את המונח "יאשם" ב"יאשם".

סעיף 36(3) ייקרא עתה כדלקמן:

"כל שאינו מקיים, או מתרשל לקיים, כל צו שניתן עפ"י הוראת סעיף קטן (1) או (2) לפי חוק זה, יואשם (או "יאשם") בעבירה, והמשרה רשאית לעצרו בלי כתב מעצר, ובצאתו חייב בדין - יהיה צפוי לקנס 10 אלפים לירות וכן לקנס עד מאה לירות או מאסר עד שבעה ימים או שני הענשים כאחד, בעד כל יום שבו הוא ממשיך באי-קיום הצו או בהתרשלות לקיומו לאחר שניתן."

סעיף 3(4) (בנוסח החדש)

=====

היו"ר י. ריפתין:

(קורא את הסעיף).

ד. בר-לב-האי:

צו כזה יכול להינתן רק ע"י בי"מ"ש, ועליו יש שתי הגבלות: (א) אם הוא רואה שיש כאן בניה בלי רשיון או שיש סטייה ניכרת מתנאי הרשיון; (ב) אם מצא שמן הצדק לעשות כן, כלומר: אין בי"מ"ש חייב לתת את הצו אלא הוא רשאי לתתו. לאור כל ההגבלות הללו השומרות על האזרח אני חושב שאפשר לקבל את הסעיף כמות שהוא.

י. שופמן:

אני מסכים לקבל את הסעיף, בתנאי נוסף: שכאשר יתקבל סופית הסיווג, תהיה מקבילה "סטיה ניכרת" לעבירה חמורה.

י. רוקח:

אם יגיע ענין כזה לביהמ"ש, יתחיל השופט להרהר: אם סגר הקבלן את קומת-העמודים בבנין של שש קומות, האם זו סטיה ניכרת? וכאן יש סכנה במלים הללו של "סטיה ניכרת".

אשר לוועדה המקומית הגזכרת בסעיף: - אני מתנגד לכך שהיא תהיה המטובה על הביצוע, כי ועדה מקומית אף פעם לא תתן צו כזה. כי זוהי ועדה פוליטית, ותמיד ייעשו שם קנוניות ולעולם לא יוצא שם הצו.

י. שופמן:

הוועדה המקומית איננה קובעת. היא מבצעת רק את הצו שמוציא ביהמ"ש.

י. רוקח:

אבל היא לעולם לא תבצע זאת. הסעיף הזה בכלל מלא פרצות: ראשית - ענין הוועדה המקומית; שנית - ענין "אם ראה שמן הצדק...". ושלישית - "סטיה ניכרת". כל אלו הן פרצות שצריך לסתום אותן, ואינני חושב שאפשר לקבל את הסעיף כמות שהוא.

ע. דגני:

גם אני סבור שצריך למחוק את המלים "סטיה ניכרת". כל דבר שנבנה בניגוד לחוק איננו בסדר וביהמ"ש צריך שתהיה לו תוקף לצוות על הריסתו. ייתכן שבמקום כלשהו נבנה משהו שאין בו אמנם משום סטיה ניכרת, אך בכל זאת צריך להרסו. אם אין השופט יכול לצוות על הריסה כשאינן סטיה ניכרת, ויחד עם זאת על עבירה כזו לא יטיל את הקנס המסילמי - יצא שהעבירות הקטנות תתרבינה בשטח זה. צריך אפוא להשאיר רק את העבירות של "בלי רשיון" ו"מן הצדק", ולמחוק "סטיה ניכרת".

ח. לנדאו:

הצעת ח"כ דגני אומרת ההיפך ממה שהוא מתכוון. אם השופט עומד בפני חוק אחד כללי שאין בו סיווג העבירות, אין הוא מטיל את העונש המכסימלי, כי ניתן לן מתח עצום של אפשרויות לירוסת זאת, אם כוונתנו היא שצווי-הריסה באמת יינתנו ויבוצעו במקום שצריך, ויחמרו העונשים במקרים של עבירות חמורות - אומר הסעיף הזה דבר זה בני זרש. אם אתה מבקש למחוק "סטיה ניכרת" ואומר דף "בלי רשיון", אתה מעלה את זרבת החומרה הנדרשת כדי להוציא צו הריסה, כי אפשר יהיה לתת צו כזה רק במקרה של בניה ללא רשיון ואילו בכל מקרה של סטיה ניכרת אי-אפשר יהיה לתתו.

אשר לוועדה המקומית: אין מכשירי ביצוע להריסה זולת הוועדה המקומית. גם אם תאמר שהשר יהרוס, הוא יפנה לוועדה המקומית, וגם אם הוועדה המחוזית תרצה להרוס היא תפנה לוועדה המקומית לביצוע הדבר.

גם העברייני בעצמו יכול להרוס. מר דש:

זאת צריך ביהמ"ש לקבוע. אבל אם מדברים על ביצוע ביד אינסטנציה משפטית במדינה שיש לה אפשרויות ביצוע - זה רק הוועדה המקומית. או האם מציע ח"כ רוקח לכתוב שיבצעו זאת מכבי-אש או המשטרה?

י. כהן:

גם אני סבור שהנוסח המוצע ע"י המשלה הוא הנכון, בפרט אם קיבלנו את העקרון של סיווג. זוהי הכוונה טובה לשופט מתי להחמיר ומתי לא, כי שופט לא יחמיר במקרה שיש הכללה בחוק ואין סיווג ואין פירוט מה זו סטיה ניכרת.

י. ריפתין:

כשאנו מדברים על צו הריסה עלינו לזכור שבמקרים מסויימים - אם כי יוצאים-מן-הכלל - אפשר להוציא צו הריסה גם בלא נוכחותו של הצד השני.

מר שבן:

אני רוצה להדגיש שהמדובר הוא בצו הריסת-ביינים, ומש כך כל ההגבלות. אשר למלים "אם יראה מן הצדק" - הכוונה היא ל"צדק" גם מבחינת הציבור וגם מבחינת האדם הבונה את הבנין. ייתכ למשל שאדם בונה גג שהוא כל-כך מסוכן שהשופט יראה שי קול-דעת מספיק לתת צו הריסה עוד לפני המשפט עצמו.

אשר לוועדה המקומית - נכון אמר ח"כ רוקח שהיא

מורכבת מנציגי ציבור, ולרוב מחברי המועצה עצמם, ואינה רוצה להסתכסך עם הציבור. משום כך אפשר אולי להשאיר פתח ולומר: ועדה מקומית, או שיוכל ביהמ"ס להטיל את ביצוע הצו על כל אדם אחר.

היו"ר י. ריפתיין: אני מציע לקבל את הסעיף כפי שמוצע. לגבי הוועדה המקומית אי-אפשר לשנות כאן בדרך-אגב. אם במשך הזמן יציע לנו משרד הפנים הצעה בנדון, לאחר שישקול ויבדוק את העניין, נחזור לשאלה זו. אשר למלים "סטייה ניכרת" - זו תמצא את פירושה ואת פתרונה השלם כשתובא ההצעה המפורטת בעניין סיווג העבירות.

הרחלט: (1) לקבל את הסעיף כפי שהוצע ע"י הממשלה;

(2) אם תבוא הצעה קונקרטית בדבר הוועדה המקומית - תחזור הוועדה לדון בפרט זה.

הסתליגות: י. רוקח - לכתוב "מהנדס העיר" במקום "הוועדה המקומית".

סעיף 3(5)

היו"ר י. ריפתיין: (קורא את הסעיף).

ע. דגני:

האם יש עוד מישהו המסוגל להגיש בקשה כזאת שהסעיף כאן בא למנוע ממנו אפשרות זו?

מר שבו: הכוונה היא שלא תוגש בקשה כזאת ע"י פרט.

היו"ר י. ריפתיין: אני מבין שהכוונה היא שבדרך-כלל תגיש את הבקשה הוועדה המקומית. אך אם, מסיבה כלשהי, הוועדה

המקומית לא תגיש את הבקשה - ניתנת האפשרות גם ליועץ המשפטי או לבא-כוחו להגיש בקשה זו, מעבר לוועדה המקומית. סעיף זה מתקן את המצב במשהו בכיוון הצעתו של ח"כ רוקח בסעיף הקודם.

ע. דגני:

אני הייתי מציע - לאור הסברתו של היו"ר - להפוך סדר הסעיף ולכתוב: "הוועדה המקומית או היועץ המשפטי

או א-כוחו". כי הכוונה היא שהיועץ המשפטי יגיש את הבקשה רק במקרה שהוועדה המקומית לא תעשה זאת.

ד. בר-רב-האי:

גם במקרה שהוועדה המקומית מגישה את הבקשה, היא עזאת על-סמך יפוי-כוח של היועץ המשפטי.

י. כץ:

אני מציע לכתוב: "ע"י הוועדה המקומית, ובמקום שאועדה מקומית - ע"י היועץ המשפטי". כי אחרת יוצא

שרוצים להרכיב את היועץ המשפטי מעל לראשה של הרשות המקומית, וזוהי פגיע ברשויות המקומיות.

היו"ר י. ריפתיין:

הכוונה איננה שהיועץ המשפטי יוכל להרוס בניין, אל שיוכל לפנות לביהמ"ש, והכוונה היא למקרים בהם

הוועדה המקומית מסיבות כלשהן אינה עושה זאת בעצמה. עכ"פ, אני מציע לקבל את עקרון הסעיף הזה, ולבקש שהיועצים המשפטיים יבדקו אם יש מקום לשנות א הסדר בנוסח הצעתו של ח"כ דגני.

הרחלט: לקבל את הסעיף ביסודו. משרד המשפטים יבדוק אם

לשנות את הסדר בנוסח הצעתו של ח"כ דגני.

הסתליגות: י. כץ.